

KURSBESKRIVNING

1. Utbildningens titel

Riskhantering inom strålbehandlingsprocessen

2. Typ av utbildning

CPD/ST-kurs – *klassning ej fastställd ännu*

3. Ämnesområde

Strålterapi, riskhantering, risk- och händelseanalys, patient- och strålsäkerhet

4. Kort sammanfattning av utbildningen

Kursen belyser förekomsten av negativa händelser och tillbud inom strålbehandlingsprocessen. Metoder för rapportering, analys och hantering i syfte att förebygga avvikelser kommer att behandlas. Detta inkluderar analysmetoderna HFMEA/FMECA och RCA. Utgångspunkt för de metoder som kommer undervisas är handboken Risk och händelseanalys från Sveriges kommuner och landsting, samt SSM 2015:02 Nationell mall för riskanalys av strålbehandlingsprocess.

Vidare kommer begrepp som high responsibility organization (HRO), individ- och systemsyn, Människa-Teknik-Organisation (MTO), Safety I och Safety II, samt resiliens att behandlas.

Kursen avslutas med ett praktiskt riskanalysarbete i grupp där genomgångna analysmetoder används och diskuteras.

5. Målgrupp

Kursen vänder sig främst till ST-fysiker inom strålterapi, men alla som är intresserade av en fördjupning inom riskhantering är välkomna.

6. Behovsbeskrivning

Under senare år har vikten av att genomföra riskanalyser som integrerad del av det systematiska förbättringsarbetet inom strålterapiprocessen tydliggjorts. SSM har begärt in en riskanalys för processen för extern strålbehandling från samtliga strålbehandlingsavdelningar i Sverige.

I en analysgrupp ska, enligt handboken från Sveriges kommuner och landsting, minst en, gärna flera personer med kompetens i analysmetoden, och gärna med kunskap om patientsäkerhet ingå.

Det finns även ett behov av en genomgång av relevanta delar av det nya regelverket kring medicintekniska produkter (MDR) som trädde i kraft 2017 och som syftar till ökad patientsäkerhet. Detta innehåller exempelvis nya regler för mjukvara och egentillverkade produkter.

7. Utbildningsmål

Efter genomgången kurs förväntas deltagaren kunna:

Kunskap och förståelse

- redogöra för några betydelsefulla olyckor och förstå orsaken till dessa
- förstå vikten av att ta del och lära sig av avvikelser som inträffat på andra kliniker och på motsvarande sätt överföra kunskap till andra
- förstå vad ett resilient system är och hur det påverkar patientsäkerheten
- förstå skillnaden mellan individ- och systemsyn
- förstå hur risk- & händelseanalyser kan öka patientsäkerheten
- redogöra för relevanta regelverk kring rapportering av avvikelser

Färdigheter och förmåga

- analysera och förstå hur samverkande faktorer kan leda till en olycka
- bidra till att skapa en bra säkerhetskultur
- använda HFMEA/FMECA för riskanalys
- använda RCA-metoden för händelseanalys
- omsätta kunskap kring patient-, strål- och medicinteknisk säkerhet vid utarbetandet av kvalitetssystem

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- värdera och prioritera risker inom strålterapiprocessen

8. Program

Tisdag 12 november 2019

12:00-12:45 Lunch

12:45-12:55 Välkommen och schema (*Caroline Adestam Minnhagen*)

12:55-13:00 Kursintroduktion (*Fredrik Nordström*)

13:00-14:00 Hur farlig är strålbehandling? (*Tommy Knöös*)

14:00-14:10 Bensträckare

14:10-15:00 Patientsäkerhet I (*Anna Lundin*)

15:00-15:30 Kaffe/Te

15:30-16:20 Patientsäkerhet II (*Anna Lundin*)

16:20-16:30 Bensträckare

16:30-17:10 Händelseanalys (*Charlotta Lundh*)

17:10-17:50 Incident reporting & learning systems (*Tommy Knöös*)

Tisdag 13 november 2019

08.00-10:20 Medicinteknisk säkerhet, strålsäkerhet och riskanalys
(*Jessica Ylvén, Charlotta Lundh & Fredrik Nordström*)

10:20-10:40 Kaffe/Te

10.40-11:30 Grupparbeten kring riskanalys

11:30-12:00 Redovisning, diskussion och sammanfattning

Föreläsare

Anna Lundin, Patientsäkerhetsstrateg, Region Stockholm

Charlotta Lundh, Fil. Dr., Strålsäkerhetsstrateg, Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Caroline Adestam Minnhagen, Sjukhusfysiker, Länssjukhuset Region Kalmar län
Fredrik Nordström, Fil. Dr., Översjukhusfysiker, Sahlgrenska Universitetssjukhuset
Jessica Ylvén, 1:e ingenjör, Västra Götalandsregionen
Tommy Knöös, Adjungerad Professor, Sjukhusfysiker, Skånes Universitetssjukhus

9. Metodik

Pedagogisk metod

Föreläsningar

Utbildningsmaterial

- PowerPoints från föreläsningar
- Riskanalys och händelseanalys, Sveriges Kommuner och Landsting
<https://webbutik.skl.se/sv/artiklar/riskanalys-och-handelseanalys-analysmetoder-for-att-oka-patientsakerheten.html>
- Nationell mall för riskanalys av strålbehandlingsprocess, Strålsäkerhetsmyndigheten
<https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/omraden/stralning-i-varden/nationell-mall-for-riskanalys-av-stralbehandlingsprocess/>

Rekommenderade förberedelser

Vi rekommenderar att deltagarna tar del av utbildningsmaterialet från SSM och SKL som omnämns ovan innan kursstart.

Undersök hur avvikelshantering fungerar på din arbetsplats samt hur rapporterade avvikelser utreds och kommuniceras till berörda medarbetare. Vi rekommenderar också att deltagarna tar reda på hur man arbetar med riskanalys på kliniken, både i pågående riskanalysarbete som görs på begäran av SSM men även som del i klinikens kontinuerliga kvalitetsarbete.

Kontroll av förvärvad kunskap och kompetens

För sjukhusfysiker under specialistutbildning sker examination och registrering av kursen på sätt som beskrivs på sjukhusfysikerförbundets hemsida (<http://sjukhusfysiker.se/cpd-specialist>). För CPD-kursdeltagare sker ingen kunskapskontroll.

10. Uppföljning

Stöd för att föra kunskapen vidare på hemmaplan

CPD deltagare uppmuntras att ge ett seminarium för kollegorna på hemmakliniken och förmedla sina förvärvade kunskaper samt att jämföra med nuvarande praktik vid hemmakliniken

Det är ett krav för ST-kursdeltagare att de muntligt presenterar kursens innehåll på hemorten i överenskommelse med sin handledare. Intyg om genomförd specialistkurs enligt mall sänds till Kursrådet: kursradet@sjukhusfysiker.se. Se även punkt 9 "Kontroll av förvärvad kunskap och kompetens."

11. Utvärdering

Genomförande av kursutvärdering

Lipus metod för kursutvärdering kommer att användas;
se <http://sjukhusfysiker.se/cpd-specialist/specialist/dokument>

12. Formalia

Startdatum

2019-11-12 kl. 11:30

Slutdatum

2019-11-13 kl. 11:30

Andra tidsuppgifter

Kursen ges i samband med Nationellt mötet om sjukhusfysik 2019.

Kursort och plats

Falkenberg Strandbad

Sista anmälningssdag

Sista anmälningssdag är 9 september 2019. Därefter tas anmälan emot i mån av plats.

Anmälan sker via: <http://www.sjukhusfysiker.se/Anmalan2019>

Avgift

Endast kurs (inkl. en övernattning 12/11-13/11) 3 000 kr.

Kurs och deltagande i Nationellt möte för sjukhusfysik (inkl. övernattningar 14-18/11) 7500 kr.

För fler anmälningssalternativ vänligen se mötets hemsida:

<http://sjukhusfysiker.se/2019>

Resa, kost och logi

Resa till och från kursorten bekostas av kursdeltagarna (eller deras arbetsgivare).

Kost (2 luncher, 1 middag, fika) och logi (en övernattning 12/11-13/11) ingår i

avgiften. För deltagare som även deltar i Nationella mötet ingår full kost och övernattning (13/11-15/11).

Antal deltagare

Max 60 personer

Språk

Svenska

Utskick av programinformation och förberedande uppgift inför kursstart

Senast en vecka innan kursstart.

Krav för godkänd utbildning

För sjukhusfysiker under specialistutbildning sker examination och registrering av kursen på sätt som beskrivs på sjukhusfysikerförbundets hemsida (<http://www.sjukhusfysiker.se/cpd-specialist>).

För CPD deltagare krävs närvaro vid samtliga utbildningsmoment. Ingen kunskapskontroll.

Kursintyg

Kursintyg om genomförd specialistkurs för ST-fysiker registreras enligt punkt "Uppföljning" ovan.

Diplom ges till samtliga deltagare som deltagit under hela kursen.

Kontaktperson för deltagare

Caroline Adestam Minnhagen, Region Kalmar
Caroline.adestam.minnhagen@regionkalmar.se

Övrig info

Kursen ger 10 ST poäng (*om den bedöms nå ST-klassning*)
Kursen ger 14 CPD poäng (ingen kunskapskontroll).

Webbsida

Nationellt möte om sjukhusfysik se <http://www.sjukhusfysiker.se/2019>

13. Antagning

Antagningsförfarande

Först till kvarn, men fysiker som är i specialistprogrammet kommer att prioriteras.

Antagningsbesked

Per mail direkt efter anmälan.

14. Koppling till andra utbildningar

Serie där utbildningen ingår

Kursen ingår i en serie kurser för erhållande av sjukhusfysikers specialistkompetens och innebär en fördjupning av sjukhusfysikerutbildningens kärnämnen strålterapi, nuklearmedicin, röntgen, MRI/MRS, dosimetri, strålskydd.

Fortsättning på utbildningen

Ingen fortsättning på kursen är planerad i dagsläget.

15. Utbildningsansvariga

Initiativtagare

Fredrik Nordström, Ph.D, Översjukhusfysiker, Sahlgrenska Universitetssjukhuset
Caroline Adestam Minnhagen, Sjukhusfysiker, Region Kalmar.

Teoretiskt innehåll

Fredrik Nordström, Ph.D, Översjukhusfysiker, Sahlgrenska Universitetssjukhuset
Caroline Adestam Minnhagen, Sjukhusfysiker, Region Kalmar.

Föreläsarna svarar för det teoretiska innehållet i sina föreläsningar

Övergripande kursansvar

Fredrik Nordström, Ph.D, Översjukhusfysiker, Sahlgrenska Universitetssjukhuset
Caroline Adestam Minnhagen, Sjukhusfysiker, Region Kalmar.

Praktiskt genomförande och kursadministration

Programkommittén och Organisationskommittén för Nationellt möte om sjukhusfysik 2019. Kontaktuppgifter finns på <http://sjukhusfysiker.se/2019>

Samarbetspartners

Nationellt möte om Sjukhusfysik 2019.

Representant för målgruppen

Jörgen Olofsson, Fil.Dr., Sjukhusfysiker Region Västerbotten

16. Finansiering

Aktörer som ställer resurser till förfogande för utbildningens genomförande

Organisationskommittén för Nationellt möte om sjukhusfysik 2019 genom de avgifter som tas ut av kongress – och kursdeltagarna.

Kringarrangemang och deras finansiering

-

Sponsorers närvaro

Svenska sjukhusfysikerförbundet och Svensk Förening för Radiofysik